

ASIA Esitutkintapäätöksen perustelevinen

KANTELU

A arvostelee oikeuskanslerille 12.11.2012 osoittamassaan kirjoituksessa Pirkanmaan poliisilaitoksen komisario B:n menettelyä tutkinnanjohtajana asiassa, jossa A oli ilmoittanut poliisille epäilevänsä erään Pirkanmaan käräjäoikeudessa riita-asiassa todistajana kuullun henkilön syylistyneen perättömään lausumaan oikeudessa.

A:n arvostelu kohdistuu ensisijaisesti tutkinnanjohtaja B:n 7.11.2012 laatimaan esitutkintapäätökseen ilmoitusasiassa 8330/S/13186/12. Päätöksen mukaan epäilty rikos jätetään tutkimatta. A arvostelee erityisesti esitutkintapäätöksen seuraavia perusteluja:

”Käräjätuomari SS ilmoitti 5.11.2012, että ko. rajariita-asian on A voittanut, mutta vastapuoli on valittanut päätöksestä hovioikeuteen. Poliisilla ei ole perusteita ryhtyä tutkimaan kesken-eräistä oikeudessa vireillä olevaa asiaa”.

A:n käsityksen mukaan se seikka, että käräjäoikeuden ratkaisusta on valitettu hovioikeuteen, ei voi olla laillinen peruste jättää epäiltyä perätöntä lausumaa tutkimatta.

Kirjoituksensa oheen A on liittänyt kopioita asiakirjoista ja valokuvista, muun muassa 2.11.2012 laatimastaan rikosilmoituksesta ja komisario B:n esitutkintapäätöksestä.

A on vielä 20.11.2012 lähettänyt oikeuskanslerinvirastoon kopioita komisario B:n kanssa käymästään sähköpostikirjeenvaihdosta.

SELVITYS

Kopioita on hankittu Pirkanmaan käräjäoikeuden tuomiosta 8.3.2012 nro 7288 vahingonkorvausasiassa (Dnro L 11/10819) ja Turun hovioikeuden tuomiosta 8.2.2013 nro 333 samassa asiassa (Dnro S 12/1017) sekä Pirkanmaan syyttäjänviraston kihlakunnansyyttäjän C:n esitutkinnan rajoittamista ilmoitusasiassa 8330/R/9586/12 koskevasta päätöksestä 21.3.2012 nro 127291 (Dnro E 12/1729) liiteasiakirjoineen ja rikoskomisario D:n 25.1.2013 tekemästä tutkinnan päätöksestä ilmoitusasiassa 83307/S/13186/12.

Oikeuskanslerinviraston esittelijä on alustavasti hankkinut tietoja A:n asiasta sähköpostitse Pirkanmaan poliisilaitoksen komisario B:ltä ja rikoskomisario D:ltä. Sen jälkeen apulaisoikeuskansleri on pyytänyt Poliisihallitusta hankkimaan kantelun tutkimiseksi tarvittavan selvityksen ja antamaan asiasta lausuntonsa.

Poliisihallitus (poliisiylitarkastaja E) on antanut 30.5.2013 päivätyn lausunnon, johon on liitetty Pirkanmaan poliisilaitoksen poliisipäällikön F:n sekä komisario B:n ja rikoskomisario D:n selvitykset sekä asiakirjakopioita.

RATKAISU

Tapahtumatietoja

A oli 2.11.2012 ilmoittanut poliisille epäilevänsä erään Pirkanmaan käräjäoikeudessa todistajana kuullun henkilön syyllistyneen perättömään lausumaan oikeudessa. Oikeudenkäynnin kohteena oleva riita-asia liittyi puiden istutukseen A:n ja hänen naapurinsa kiinteistöjen rajalla. A:n naapuri oli kantajana ja A vastaajana. Kanne hylättiin käräjäoikeudessa 8.3.2012 ja sittemmin Turun hovioikeudessa 8.2.2013.

Pirkanmaan poliisilaitoksessa laadittiin A:n ilmoittamasta epäilystä rikoksesta tutkintailmoitus 8330/S/13186/12. Tutkinnanjohtajaksi tuli komisario B.

Komisario B teki 7.11.2012 esitutkintapäätöksen, jonka mukaan ilmoitettua asiaa ei tutkita. B perusteli ratkaisuaan päätökseni johdanto-osassa mainitulla tavalla.

Muutaman päivän kuluttua esitutkintapäätöksen tekemisestä komisario B havaitsi, että A oli jo aiemmin 28.2.2012 tehnyt poliisille ilmoituksen samasta epäilystä perättömästä lausumasta oikeudessa. Asia oli rekisteröity numerolle 8330/R/9586/12 ja tutkinnanjohtajana oli ollut rikoskomisario G. Tämä oli 9.3.2012 tehnyt Pirkanmaan syyttäjänvirastolle esityksen esitutkinnan rajoittamisesta. Esityksen perusteella kihlakunnansyyttäjä C oli tehnyt päätöksen esitutkinnan rajoittamisesta 21.3.2012 nro 127291 (Dnro E 12/1729). Syyttäjä määräsi tutkinnan lopetettavaksi prosessuaalisella perusteella, mikä tarkoittaa, että hän arvioi syyttäjän tekevän asiassa joka tapauksessa syyttämättäjäättämispäätöksen.

Komisario B ilmoitti A:lle sähköpostitse tekevänsä uuden esitutkintapäätöksen, jonka perusteissa hän ottaisi huomioon sen seikan, että asia oli jo aikaisemmin käsitelty poliisi- ja syyttäväviranomaisessa edellisessä kappaleessa kerrotulla tavalla. Tässä vaiheessa Pirkanmaan poliisilaitoksen poliisipäällikkö määräsi kuitenkin asiaan uuden tutkinnanjohtajan, rikoskomisario D:n. Tämä laati 25.1.2013 tutkinnan päätöksen, jossa hän totesi, että koska A oli aiemmin tehnyt ilmoituksen samasta asiasta ja syyttäjä oli siinä tehnyt esitutkinnan rajoittamispäätöksen, eikä A:n uudessa tutkintapyynnössä ollut esitetty mitään sellaista uutta selvitystä jonka perusteella tutkinta tulisi uudelleen aloittaa, tutkintaa ei suoriteta.

Arviointi

Käytettävissä olevan selvityksen perusteella minulla ei ole sinänsä perusteita epäillä, että poliisin tutkinnanjohtajat ja kihlakunnansyyttäjä olisivat ylittäneet harkintavaltaansa arvioidessaan, ettei A:n ilmoittamassa perätöntä lausumaa oikeudessa koskevassa asiassa ollut aiheutta suorittaa esitutkintaa.

Kihlakunnansyyttäjä C:n päätös esitutkinnan rajoittamisesta 21.3.2012 ja rikoskomisario D:n esitutkintapäätös 25.1.201 ovat molemmat asianmukaisesti laadittuja. Sen sijaan komisario B:n esitutkintapäätös 7.11.2012 antaa eräiltä osin aihetta arvostelulle.

Komisario B:n esitutkintapäätöksen perustelujen mukaan poliisilla ei ole perusteita ryhtyä tutkimaan väitettyä perätöntä lausumaa käräjäoikeudessa sen vuoksi, että käräjäoikeuden päätöksestä oli valitettu hovioikeuteen ja asian oikeuskäsittely oli siten keskeneräinen.

Pirkanmaan poliisilaitoksen poliisipäällikkö F selvityksessään ja Poliisihallitus lausunnossaan ovat molemmat todenneet, että komisario B:n esitutkintapäätös on ollut lakiin perustumattomana virheellinen. Esitutkintalain 2 §:n mukaan poliisin on toimitettava esitutkinta, kun on syytä epäillä, että rikos on tehty. Sama sääntö on kirjattu 1.1.2014 voimaan tulleen uuden esitutkintalain (805/2011) 3 luvun 3 §:n 1 momenttiin. Sillä seikalla, onko käräjäoikeuden päätöksestä valitettu hovioikeuteen, ei ole merkitystä arvioitaessa, onko rikosta syytä epäillä. Komisario B ei ole päätöksessään ottanut kantaa siihen perustavaa laatua olevaan kysymykseen, onko ilmoitettua rikosta syytä epäillä tapahtuneen.

Poliisihallituksen ja Pirkanmaan poliisilaitoksen poliisipäällikön käsityksiin yhtyen totean, että komisario B:n perustelut 7.11.2012 laatimassaan esitutkintapäätöksessä ilmoitusasiassa 8330/S/13186/12 eivät ole edellä mainituista syistä oikeudellisesti kestäviä. Lähtökohtaisesti ei ole estettä tutkia epäiltyä perätöntä lausumaa tuomioistuimessa, vaikka kyseisen tuomioistuimen ratkaisuun olisi haettu muutosta ylemmältä tuomioistuimelta

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Komisario B:n esitutkintapäätös 7.11.2012 ilmoitusasiassa 8330/S/13186/12 on menettänyt oikeudellisen merkityksensä, kun rikoskomisario D on 25.1.2013 tehnyt uuden päätöksen samassa asiassa. Tämän vuoksi katson riittäväksi laillisuusvalvonnalliseksi toimenpiteeksi kiinnittää vastaisen varalle komisario B:n huomiota esitutkintalain noudattamiseen. Tässä tarkoituksessa lähetän hänelle jäljennöksen päätöksestäni tiedoksi.

Kantelijalle lähetetään päätöksen liitteenä tiedoksi kopiot poliisiviranomaisilta hankitusta selvityksestä ja lausunnosta. Muihin toimenpiteisiin kantelu ei anna aihetta.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Tom Smeds

OIKEUSKANSLERINVIRASTO
